

700 år tillsammans

”FINLANDS SAK ÄR VÅR”

Sverige ville behålla sin neutralitet under det andra världskriget och undvek därför att officiellt stöda Finland.

Sveriges ”icke officiella” hjälp bidrog dock till att Finland kunde hålla en stark position både på krigsfältet och i förhandlingarna med Sovjetunionen

Lars-Eric Thylén

2023

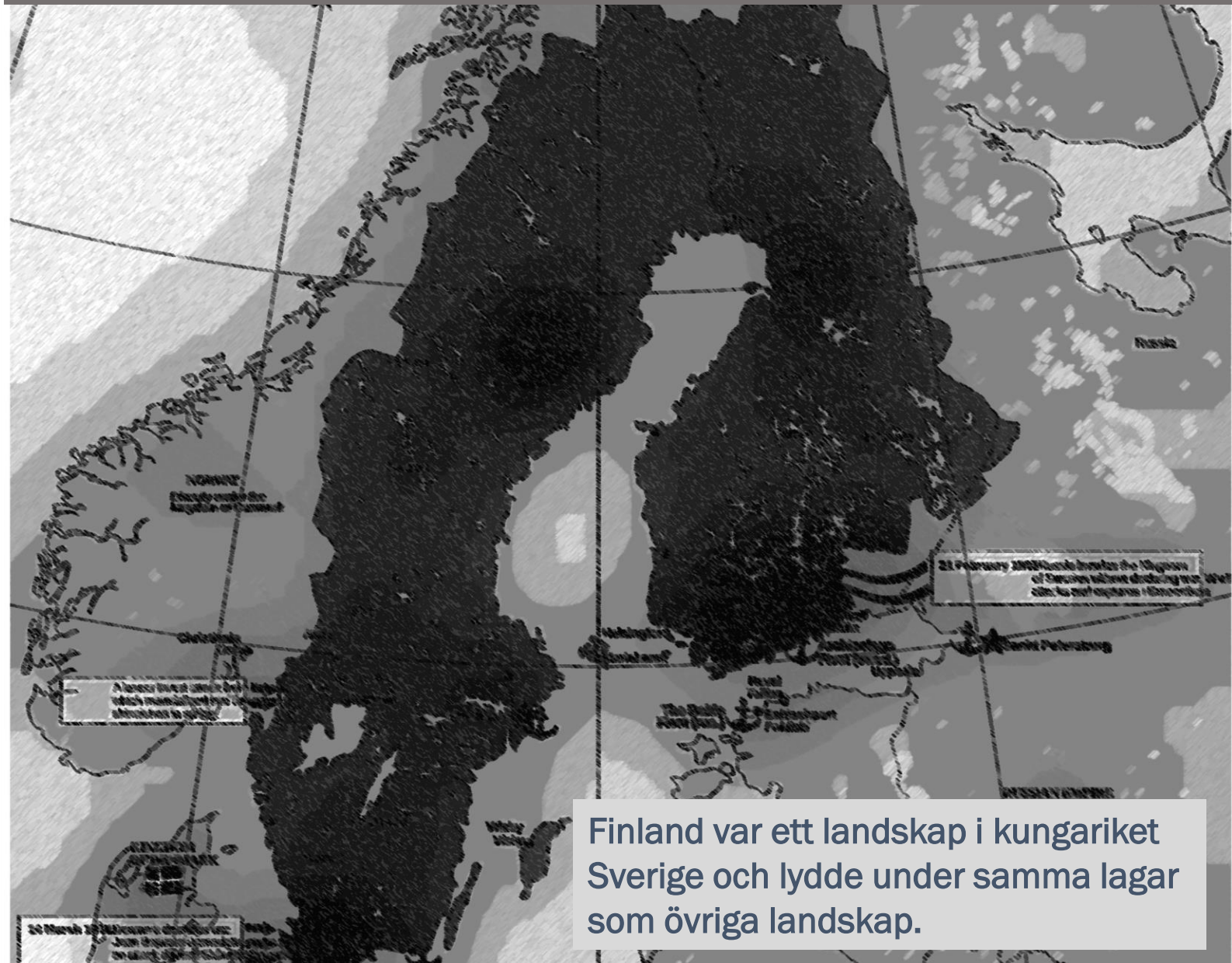
700 år tillsammans

Finland var
en del av det
svenska riket
mellan åren
1151-1809

Sverige-Finland

FINLAND – DEN ÖSTRA RIKSHALVAN

Finland var ett landskap i kungariket Sverige och lydde under samma lagar som övriga landskap.

Vinterkriget 1939-1940

Den 30 november 1939 angrep Sovjetunionen Finland

Sverige avvisade Finlands hjälpbegäran

Den 27 oktober 1939 anlände ett brev till Per Albin Hansson från Finlands utrikesminister Väinö Tanner. Inför de svåra avgöranden som Finlands regering stod inför ville Tanner veta om Finland i händelse av ett krig mot Sovjetunionen kunde räkna med militär hjälp. Efter en känslsam diskussion i den svenska regeringen skrev Per Albin Hansson **ett avvisande svar**.

Istället blev Sverige formellt icke krigförande. Det innebar att Sverige i praktiken tog ställning för Finland och att man på ett annat sätt kunde stödja grannlandet.

Sovjets storoffensiv den 1 februari 1940 – Sverige avvisar hjälpbegäran en andra gång

Finland fick backa under hårda strider och den 26 februari hade man dragit sig tillbaka till sin tredje och sista försvarslinje. Om den föll låg vägen till Helsingfors öppen. I detta kritiska skede vädjade man från Finlands regering om hjälp i form av svenska förband som skulle slåss vid Viborg. Men regeringen – som var väl medveten om Sveriges svaga militära resurser – sade nej. Trots att kung Gustav V officiellt gick ut och stödde regeringen blev kritiken för att man svek Finland i dess ödesstund stark.

Sveriges hjälp under kriget - *"Finlands sak är vår"*

Hjälpen var så omfattande att det invercade på Sveriges försvarsmakts resurser.

Pengar, kläder, skidor och annan utrustning samlades in, möten organiserades, skrifter trycktes, och, framförallt, en frivilligkår började organiseras. Slagordet "Finlands sak är vår" blev allmänt.

Källa: Ruotsi talvisodassa, militärhistoria. se, m.fl.

ANTAL	BESKRIVNING
135 000	gevär
575	maskingevär
300	artilleripjäser
142	flygplan
30 000	kanonprojektiler
50 miljoner	patroner
12 000	frivilliga
490 milj kronor	pengar, mat och förnödenheter
63 000	Krigsbarn mottogs

142 plan till Finland under vinterkriget

Sammantaget monterades 157 flygplan vid svenska verkstäder och 35 mellanlandade i Sverige på väg till Finland. Av dessa nådde 142 plan Finland före vinterkrigets slut.

Störtbombare av modell B 4 Hawker Hart som Sverige bidrog med till Finlands försvar under vinterkriget.

Sveriges hemliga flyghjälp till Finland

Nära 200 flygplan monterades eller mellanlandade i Sverige under finska vinterkriget. Operationerna skedde i hemlighet och innebar att den svenska regeringen kringgick exportförbudet för krigsmateriel.

Källa: Militärhistoria. se

Även Skottland skänkte flygplan

Tolv Bristol Blenheim flögs från Perth i Skottland via Stavanger till Västerås av finska besättningar i slutet av januari 1940. Efter några dagars uppehåll flögs tio av planen vidare till Finland.

En Bristol Blenheim, ännu med vita emblem, bogseras bort från landningsbanan i Juva i sydöstra Finland den 26 februari 1940

Källa: Militärhistoria. se

Källa: Militärhistoria. se

Finska flygvapnets symbol med blått hakkors till vänster. Till höger ett finskt pilotmärke

Hakkorset – von Rosens personliga bomärke

Fakta: Finska flygvapnets hakkors

Svenske Eric von Rosen skänkte ett flygplan till Finland under inbördeskriget 1918. Det var märkt med ett blått hakkors, von Rosens personliga bomärke, och blev det självständiga Finlands första militärflygplan. Flygvapnet anammade därefter symbolen, som också användes på andra sätt i det självständiga Finland. Det tyska nazistpartiet började använda hakkorset först två år senare.

Flygvapnet övergav hakkorset under Lapplandskriget mot tyskarna 1945 på anmodan av de allierade, då symbolen blivit allt för förknippad med nazismen.

F19 – svensk flygflottilj i Finland

När Finland anfölls av Sovjetunionen 1939 bistod Sverige sin östra granne med både ett antal stridsflygplan och ett frivilligt flygförband – F 19. Flottiljen kom att operera i norra Finland med fem B 4 Hawker Hart och tolv J 8 Gloster Gladiator, fördelade på en bomb- och en jaktdivision.

Källa: Militärhistoria. se

Finska flygtekniker ser över motorn på en Bristol Blenheim någon gång under andra världskriget

ANDRA VÄRLDSKRIGET

Sveriges hemliga flyghjälp till Finland

Nära 200 flygplan monterades eller mellanlandade i Sverige under finska vinterkriget. Operationerna skedde i hemlighet och innebar att den svenska regeringen kringgick exportförbudet för krigsmateriel.

Militär Historia 4/2015

72 000 krigsbarn till Sverige

1939-1944

”Hand i Hand mot Okänt Land”

Krigsbarn. Omkring 72 000 finländska barn sändes under kriget till Sverige
Foto: Museiverket

Källor: Suomi muuttuvassa maailmassa,
Meinander Henrik, Tasavallan tiellä, Herman
Lindqvist, Ruotsin historia – jääkaudesta
tulevaisuuteen, militärhistoria.se

Den svenska Frivilligkåren

Svenska finlandsfrivilliga 1939-1944

"Finlands sak är vår"

Totalt deltog ca 12 000 svenska frivilliga under vinter- och fortsättningskrigen 1939-1944.

122 svenska frivilliga stupade och många hundra sårades, många med livslång invaliditet som följd, i kampen för Sveriges ära och Finlands frihet.

Stred vid Svir-fronten som 18-åring

Korpral Jan Kjellberg tillhörde det så kallade Svenska frivilligkompaniet, vars medlemmar kämpade vid Jandeba på Svirfronten 1942–1944 och senare på Karelska näset under storstriderna sommaren 1944.

"Den som varit med har svårt att förklara och den som inte varit med har svårt att förstå."

Jan Kjellberg blev 97 år.

En frivilligs Berättelse:

Jan Kjellberg skildrade sina upplevelser på fronten i boken *Barnet som ingen ville ha*.

"Skräcken och våndan när artilleriet och andra tunga vapen spydde ut sina granater, ljudet av träd som knäcktes, jordkokor som for i luften tillsammans med stenar, den stinkande lukten av granatrök kan inte beskrivas i ord. Man gräver ner sig som jordråttan som letar ett hål att gömma sig i. Kriget i kriget var maskinernas krig. *Den som lyssnar kan höra dödssmärtan i den sårade kamratens skrik eller känna lukten av blod blandat med dödsångestens yttersta stress. Kamratskapets innersta kärna fann jag i korsun*".

Ombytta Roller 2022

NATO-
medlemsansökan
18.05. 2022

" Sveriges sak
är vår, vi går
hand i hand.

SAULI NIINISTÖ
president

KÄLLHÄNVISNING

Källor:

Suomi muuttuvassa maailmassa, Meinander
Henrik, Tasavallan tiellä, Herman Lindqvist,
Ruotsin historia – jääkaudesta tulevaisuuteen,
militärhistoria.se

Finlands sak är vår

Se också "Nedslag i Finlans historia"

Lars-Eric Thylin / 2023